Luontopaneelin arvioita METKA-lakiehdotuksesta

11.10.2022

Minna Pappila, OTT, Erikoistutkija, SYKE

Vain vähäisiä uudistuksia v. 1996 jälkeen

- Talousmetsien luonnonhoidon kehitys vuosina 1995–2018 luonnonhoidon laadun arvioinnin sekä valtakunnan metsien inventoinnin tulosten perusteella - Jukuri (luke.fi) (2020):
- ”Toisaalta **luonnonhoidon taso** ei suosituksista ja neuvonnasta huolimatta ole 2000-luvun alusta lähtien parantunut, vaan taso on päinvastoin **laskenut 2010- luvulla**.”
- ”Tarkastelujakson viimeisten viiden vuoden (2014–2018) aikana luonnonhoidon taso on määrällisissä muuttujissa keskimäärin noin 20 % heikompi kuin mitä se oli 2000-luvulla, ja lähes 30 % heikompi kuin mitä se on ollut parhaalla viisivuotisjaksolla aikavälillä 1998–2009.”

Suositusten ja sertifioinnin teho ollut melko pieni kuolleen puun lisäämisessä

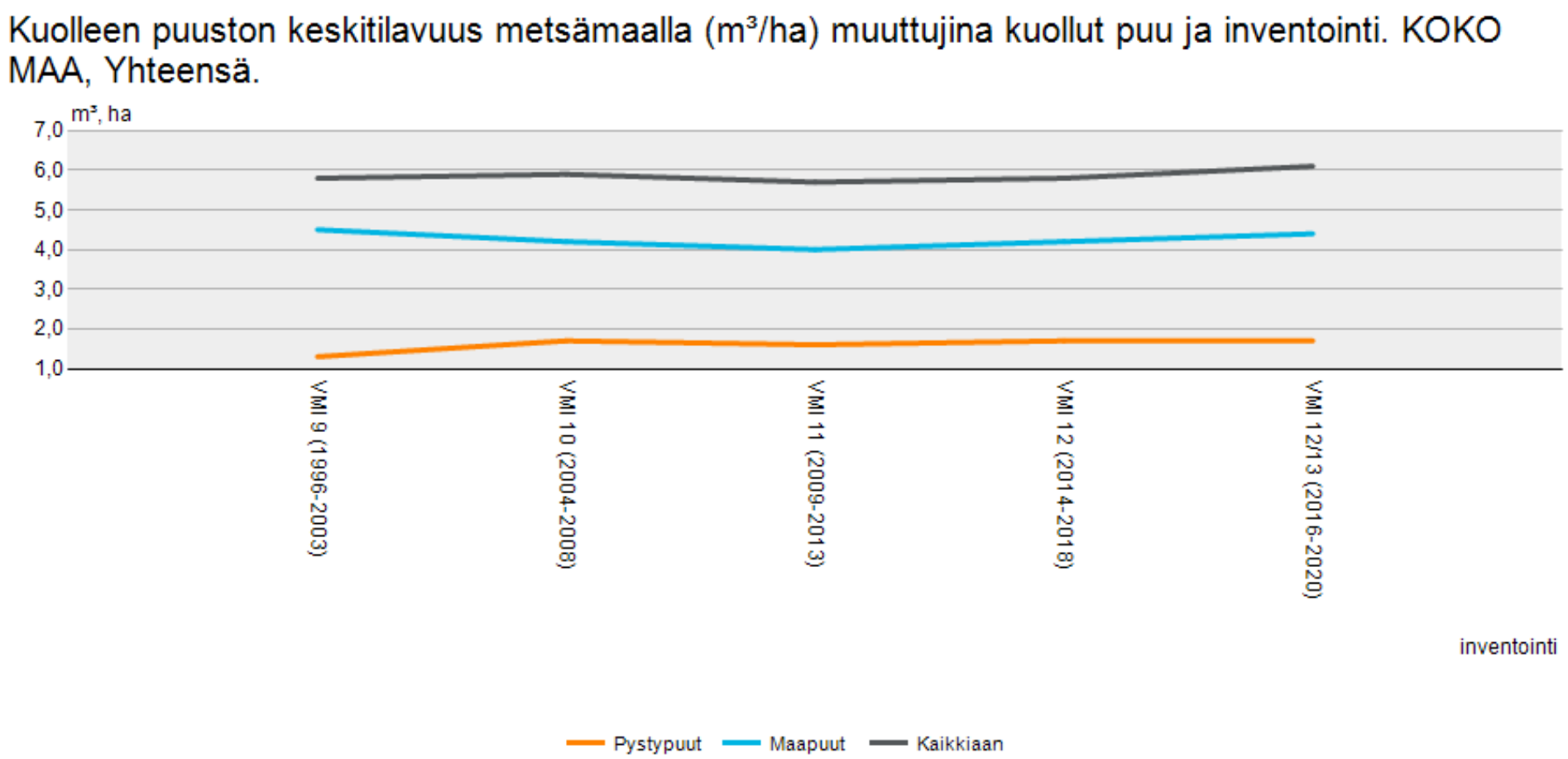

Luontopaneeli toivoo, että tukien saamisen edellytyksenä olisi kautta linjan luonnon monimuotoisuudelle aiheutettavien haittojen minimointi.

- **Vahvemmin kannustusta metsänkäsittelyn monipuolistamiseen**
  - Esim. tuki peitteiseen metsänkasvatukseen tähtäävän metsäsuunnitelman laatimiseen.
- **Lisää rahoitusta ympäristötukiin vrt. muut tuettavat toimet**
- Ympäristötukisopimuksen määräaika on esityksessä asetettu vain 10 vuodeksi ➔ pidempi parempi luonnon kannalta
  - tuen yhteyteen voitaisiin edellyttää neuvontaa metsänomistajille eri metsänkäsittelyvaihtoehdoista ja niiden monimuotoisuus- ja ilmastovaikutuksista
- Vesieliöstön esteettömän liikkumisen mahdollistaminen ~~siltä osin kuin kyse on rumpuihin ja siltoihin liittyvistä toimenpiteistä~~ aina kun tiellä tehdään rahoitettavia parannustoimia (17 §)
- Kohteelle ~~voi~~ pitää jättää pienialaisia luonnontilaan jääviä alueita, suojatiheikköjä, säästöpuuryhmiä tai pienvesien ja vesistöjen suojavyöhykkeitä (asetus 7 § taimikon ja nuoren metsän hoidosta) => verovarojen käytön vastineeksi muutakin kuin suosituksia
  - Huom. suojavyöhykkeet tulisi jättää *myös päätehakkuiden* ja muiden toimenpiteiden yhteydessä

Suometsien tuet

- **Peitteisen metsänkasvatuksen ensisijaisuus turvemetsissä**
  - ei pelkkää informaatio-ohjausta suometsän hoitosuunnitelman välityksellä
- HE: ”Joissakin tilanteissa tehokkainta vesiensuojelua on, että ojia ei kunnosteta. Tämän johdosta tuki myönnettäisiin ehdolla, että suunnitelman valmistumisesta seuraavan ~~viiden~~ 20 vuoden aikana ei kunnosteta ojia, joiden kunnostaminen olisi suunnitelman perusteella tarpeetonta.”
- HE:n perusteluihin toteamus, että pelkät lietekuopat ja satunnaiset laskeutusaltaat ja kaivuukatkot eivät ole riittäviä vesiensuojelutoimenpiteitä yksinään => tarvitaan muutos nykykäytäntöön (ja vesilakiin)
- *Kiitos !*

Lähteitä mm.

- Lassi Ahlvik, Christoffer Boström, Jaana Bäck, Irina Herzon, Jukka Jokimäki, Kirsi Pauliina Kallio, Tarmo Ketola, Liisa Kulmala, Aleksi Lehikoinen, Tiina M. Nieminen, Elina Oksanen, Minna Pappila, Juha Pöyry, Heli Saarikoski, Aki Sinkkonen, Ilari Sääksjärvi ja Janne S. Kotiaho (2021). Luonnon monimuotoisuus ja vihreä elvytys. Suomen Luontopaneelin julkaisuja, Kannanotto 1/2021. https://doi.org/10.17011/jyx/SLJ/2021/1
- Berninger, Kati; Heiskanen, Marko; Laakso, Tero; Mattsson, Tuija; Mäkipää, Raisa; Ojanen, Paavo; Pekkonen, Minna; Tolvanen, Anne; Viitala, Esa-Jussi; Peltoniemi, Mikko (2020). Metsätalouden kannustinjärjestelmää muutettava – suometsien hoidon ympäristövaikutukset huomioitava paremmin. Luke Policy Brief 2/2020. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-955-2
- Halonen, Lea; Pappila, Minna; Similä, Jukka: Metsätalouden vesistövaikutukset ja niiden sääntely soilla ja turvemailla. Ympäristöpolitiikan ja -oikeuden vuosikirja 2020, s. 55–125.
- Heiskanen, M., Bergström, I., Kosenius A.-K., Laakso, T., Lindholm, T., Mattsson, T., Mäkipää, R., Nieminen, M., Ojanen, P., Rankinen, K., Tolvanen, A., Viitala, E.-J. & Peltoniemi, M. 2020. Suometsien hoidon tuet ja niiden ilmasto-, vesistö- ja biodiversiteettivaikutukset – Kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (Kemera-lain) mukaisten tukien tarkastelu. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 27/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 81 s. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-953-8
- Karppinen, Antti: Esteellisen vesistörummun kunnostamisopas. 2020. Metsähallitus. https://www.eraluvat.fi/erapalvelut/hankkeet/esteet-pois
- Kotiaho, J. S., Bäck, J., Jokimäki, J., Kallio, K. P., Ketola, T. Kulmala, L., Laine, I., Lehikoinen, A., Nieminen, T. M., Oksanen, E., Pappila, M., Sinkkonen, A., Sääksjärvi, I., Tahvonen, O. ja Peura, M. 2022. Jatkuvapeitteisen metsänkäsittelyn ympäristö- ja talousvaikutukset. Suomen Luontopaneelin julkaisuja 1A/2022. Muutkin raportin osat luettavissa täällä: https://luontopaneeli.fi/ajankohtaista/luontopaneelin-raportti-jatkuvapeitteisen-metsankasittelyn-ymparisto-ja-talousvaikutukset/
- Pappila, Minna: Ojitusilmoitukset ja ympäristövaikutusten ennakointi – tarkastelussa metsätalouden kunnostusojitukset. Ympäristöjuridiikka, 4/2016, 7–38.